

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Társadalmi és közgazdasági hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:

Egyes évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr. Egyenlő részletekkel 10 kr. Gazdasági egyesületi tagoknak és közöseknek 2 frt. Előfizetési pénzek és reklamatiók GONDOS (Grünbaum) MÁRK nyomdatulajdonos címére küldendők.

Felolvasó szerkesztő: CSORNA JENŐ.

Kiadó: Gondos (Grünbaum) Márk.

Laptulajdonos: A muraszombati gazdasági főkegyelet.

Készítők, levelek s egyéb szerkesztésügyi közlemények a szerkesztőségben küldendők.

Hirdetési díj: 4 hasábról postai úton egyenlő részletekkel 10 kr. Többesrészli hirdetésnél soronként 2 kr. Bélyegű 30 kr.

Nyitlittér postája 25 kr.

A szenzáció.

Azt mondják, az újságírók csinálják a szenzációkat. Pedig dehogyan csinálják; a közönség maga éhezik rá.

Megváltozott a kor, az izlés, idegesebb lett a vénülő század; az egyszerű étlap nem tetszik a nagyérdemű közönségnek, francia konyha kell.

Manapság kaviár és pikáns dolgok után áhítozik mindenki.

Az újságíró csak a publikum gustusa szerint tálal s garnirozza fel az események sovány csemegéjét.

Még tíz évvel ezelőtt is nagyon kevés igénye volt az újságovalasó közönségnek.

De az izlés éppen úgy fejlődött a hírlapkészítésnél, mint a ruhák divatjánál.

Ma terjedelmes abroncsu krinolin, holnap már szűk princesse-ruha kell: hol itt horpad be a természet, hol amott dagad meg.

Az újságok is ezelőtt krinolinszerű — terjedős modorban voltak összetérczelve, semmi izlés, semmi csin a szabásban, a kiállításban, a beosztásban.

Figyelmet társasztó hosszú cikkek nyújtózkodtak végig a hasábról, mint a boa konstriktor lomha teste az erdő bozótja között.

De a hírlapíró fejlődött izlése már már színes pántlikát köt a végnélküli

cikkek természetére s feltalálták a pihe-nesre szolgáló oázt, az alcizmeket.

A ki nem akarja végig élvezni egy-egy hosszú cikk minden sorát, hát belekóstolhat tetszése szerint.

Fel van írva a vignetta: muskotály, bakator, aszu, lőre, ürömös s a hírszomjas olvasó belemárhathatja a nyelvét, íhatik, a melyikből tetszik.

Mert szomjas vagy édes kedves közönség, szomjas bizony és pedig sokszor vérre s embertársaid becsületére szomjazol.

Bocsáss meg, hogy vádolkak, de vadabb vagy, mint a pogány czirkusok publikuma, azok tapsoltak, ha a felbőszült bestiákkal birkozott a szerencsétlen áldozat; neked ez kevés! Te a megaláztatott vergődésében, a porbasujtottak hírgésében, az erkölcsi halottak pírulásában gyönyörködöl.

Ha egy hamis kártyást kigolyóznak a kaszinóból, neked arról részletes tudósítás kell. Ha egy léha, könnyelmű elikkasztja a közpénzt és golyót röpit agyába, annak a históriáját a te számmodra töviről hegyére el kell mesélni. A törvényszéki teremben pironkodó bűn, a leplezett gyalázat egész meztelenségében érdekel téged; mert ha a társadalom és egynek botlásait, vétkeit, szenyét meg nem írja, le nem festi az

újságíró, kész a vád ellenük „a sajtót megvesztegették, azért hallgat.“

A „szenzáció“, az új időknek eme rettenetes bálvány, több áldozatot követel, mint a szörny-isten: Moloch. Csakhogy az oltáron nem mi élesztjük Kain földrekapó füstjét, hanem a korszellelem, mely szívtelenül, könyörtelenül követeli a meztelen valót, a mindennapi áldozatot a modern bálvány, a szenzáció számára.

Mi sem vagyunk kivételek, dacára hogy felkent papjai vagyunk a szent zsurnalistikának. — A mi nyomunkban is ott kullog a sanda gyanú s a káröröm, irigység kísérnek bennünket, mint a számmal küzdő beduint a puszták vadjai, az éhes hiénák s ha valaki elbukik közülünk, vihogva rohannak rá.

És ezen a kegyetlen, szeretet nélküli irányzaton segíteni nem lehet: mert a ki utjába áll, elsőpri, mint a vihar a gyöngye köröt.

Az idegbetegség erőt vett e század társadalmán, a változó és újra támadó korszellelem segíthet a bajon, de emberi kéz, újáírói toll nem.

(V. L.)

Az énekpártoló társadalomhoz!

Óh édes magyarom! Ezer éve, hogy itt vagy és még mindégben nem hallatja néped eléggé minden rétegében kedves énekeit!

A raclavicai csata.

(Styka és Kossak körképe)

A lengyel festőművészet magas fokon áll. Matejko művésze bálmatul keltő s szinte utóérhetetlen. Van abban valami, mikor egy szabadságot szerető nép kultúrája a lelki érzések megnyilatkozását, mely a leigázás következtében egyedül lehetséges: a képábrázolás szimbolikus kiáltványait.

A fővárosban a városi szélén a műcsarnok közelében van egy körkép, mely a lengyel geniusz hatalmas alkotása s e kép a lengyel nép lelkét tárja föl. A művészi alkotás bájjával, erejével és felelhetetlen hatásával. Styka és Kossak festették Kosciusko Thadeusznak az oroszok fölött kivittet raclavicai győzelmét.

Maga a tárgy hatalmasan inspirálhatta a két zsenialis művészt.

Kaszákkal vívta meg a fényes útközvetet a lengyel paraszok hősiessége, a számra jóval erősebb oroszokat megverve.

A körkép 120 méter hosszú és 15 méternyi magas.

Kosciusko a lengyelek legnépszerűbb szabadsághőse. Szegény litván családból származott és eleve valóságos regény. Mint mérnökári lengyel katonának szíve választotta a gróf kisasszony volt, megszokhatta, de észrevették s őt őszévaldala, a leányt hazavitték, Kosciusko külföldre menekült.

Amerikában résztvett a szabadságharcban s gazdagon jött haza 1784-ben s a hadsereg szervezésében mint vezérőrnagy vett részt. A lengyel pártoskodás azonban megörölte a pünkösdi alkotmányt, a köztársaságból monarchia lett, II. Katalin kegyence, Szaniszló került a trónra.

Kosciusko érzelmeivel nem fért össze ez új „alkotmány“, 1793-ban elhagyta hazáját s midőn a lengyel fölkelést szervezte, hazájába sietett s a fővezérséget és diktátorságot bízta rá.

Helyzete súlyos volt, kevés katona az orosz erő elnyomására. A népet hívta táborba s felszólítás csodás eredménnyel járt. Csakhamar négyezeren gyűltek össze. Az orosz haderő Raclavicánál találkozott. A kaszák paraszok megverték az ellenséget, elfoglalták ágyút, megsemmisítették az orosz haderőt.

Öt óráig tartott a csata, a szabadságharcnak legbámulatosabb csatája. Itt mutatta meg a lengyel, hogy mily nagyon szereti hazáját. Az útközvetet megnyerték. De nem a csatát. Az orosz haderőnek a lengyel ellentállai nem tudott. Kosciusko orosz fogságba került, de megkegyelmezték neki. A krakkói székesegyházban van eltemetve, a hős királyok között.

A lengyel paraszok csatája egész közvetlenséggel tárul fel a körképben. A lomb friss, a füdő, a levegő balzsamát szinte érezzük. A tájképi hatás igazán alatt állunk legelőzör s csak azért látjuk a csata borzalmait, mely naturalizmusával, de főnéget val.

Az orosz ágyútegre való roham perczek leköti Látai a harcai mámorától megittasult paraszokat, a mint pusztá kezélt rohanják meg az

ágyúteget. Gloyacki Bartos volt a neve annak a lengyelnek, aki midőn látja, hogy az orosz kanócztát helyezi az ágyura, sípkáját dugja az ágyu torkába s tört kaszáját hálalos capásra emeli. Nem retenti el a lengyeleket a sortüz, a halál.

Ott a hol vezérkarával Kosciusko áll, az is irékes, perczeknél csoport. Ezt Kossak esete festette s néma hódolattal adozik a geniusz előtt mindenki.

Kosciusko nyomán a hegyzszakadékból újabb lengyel csapat nyomul elő, legelő elő egy pap, kezében az isten anyjának lobogója. — Az alkonyodó nap ott csillog a kaszák szélén. Itt áll meg sok a néző, van olyan is, a ki e megjegyzésekre fakad: Ellenem egy napig!

Egyik helyen úszeli kereszt emelkedik. Innét elvonult már a harc s a leégett kunyhók körházakká alakultak. A meg lombtalan, vékony nyírfákkal szegélyezett uton lovas futár vágat. Ez a nyírfasor bámulatos perspektívájú a kereszt tövében a tehetetlen öreggek gyermekek imádkoznak. Egy bna koldus mankójára támaszkodva oly sokat mond.

A kereszthez közel parasztház, előtte fokszik a gazdaja megölvé; felesége mellette térdel s bosszúra hívja fel az ott elvonuló lengyeleket. De a többi részletek Muranov orosz oredes fogságba kísérése, a kozákok futása Rochmanov orosz generális seregének elnyomulása, a Woronce orosz huszárok ütése, mindez oly csodás elrendezésben, hogy az ember a csata szemléletjén érzi magát s u-m egy képet lát, mely az ő legcsékeltebb részletekig gondos megfestésével meg akar téveszteti.

Hízen téged a jó Isten is jókedvre, dalolni teremtett és önmagad fojtánád el azt? Nem, ez bízhetetlen! Nem tudod-e, hogy „dalaiban is él a nemzet?”

Az nagyon kevés, semmibe sem vehető még, kedves honfitársaim, amennyien még eddig énekeltek vagy jelenleg énekelnek. Mindnyájunknak kell: a Kárpátoktól Adriáig, a Stájer határtól a székei havasokig és vissza lágyan, mélabusos csengő dallamokban visszahangoztatni drágai hazai nyelvként önmagában is dallamos, szabadságot és testvériséget lehellő szavait!

Tudod-e, édes jó népem, hogy a dal fönn tartja az embert és kedélyét, életét és jó egészségét? Ha te meghosszabbított a hazára nézve drága életet, egy a hazáért, fönn tartását is meghosszabbított dalod és dalodnak zengzets szövege által. — Eddig csak kardod és karddal védted, hosszabbítottad meg a hazáért, de most a beke időjén egyedül, vértelen kardod, puskád és ágyúd az ének művészetű ápolása legyen, mert hangoddal nagy szolgálatot, szívességet nyújtasz edes anyanyelvünk szavainak messze földekre elterjesztésében, a nélkül, hogy parancshoz vagy kénszereszközhöz nyúlnál!

Más eredményt is érsz el, mint a kénszerparagrafusokkal! Mert a paragrafusok elől elbujnak az idegen nyelvek, (de sokszor maga a hű honiok is!), vagy pedig titkon és nyíltan gyűlölnék értük, de énekeid és zengzets szavaid hallafára elbujik mind; eltánuja kedves mélabus dalaidat és más nyelvek is hű vágyat kapnak azokat utánad, sőt veled is énekelhetni! Ne rösteld, édes honitárs, ha ezt folytat a földidei zugság, mert hidd meg, 100-szor mond a kevés ezt hirdetni, mert ezt napról-napra kellene, mint elenyészhetlen örökös jelét a nemzetnek újra és újra föllevennie, országiszerte kúrtolni. Nem fölleslege, kicsinylendő munkát végez az, a ki csak néhány szóval is buzdít erre, hogy a szavakat egyszer már erélyes tett is kösse, nem pedig oly ingadozó, bizonytalan részvevő, mint eddig!

Nézd meg édes magyarom! a szomszédos népeket! Ezek még nem érték meg az ezeréves fönnállásukat, de talán eddig sem élének, ha dalolni nem tudtak volna, még pedig társadalmuk minden rétegében és összetartó, bámulatgerjesztő szorgalommal!

Igen! Dalnak és énekek, ki-kicsapongó jókedélynek is nevezetes része van abban, hogy országai el nem enyésztek! Pedig látod, azok nem is tudnak oly mélabusban, szivetrázaon sirva-vigadva énekelni, mint te; és mégis oly göröcsösen ragaszkodnak nemzeti és népies énekeikhez, a melyek színtelen ébren tartják és acélozzák hazafias vitézségüket, derültté változtatják napjajukat, békében szelidékké, testvérekké, háboruban pedig ország-lálokká edzi őket; felháznak velük egész a

A tavaszi táj háttérben a hófödte Kárpátok, a tökéletes távlat annyira megkapó, hogy a néző alig tud megvalni A hazák, fák, hegyek, katonák, rohanó paripák annyira hívek, hogy meg sem ismeri, hol kezdődik a festmény és meddig a valóság, mert valóságos földhányásokon bokrok, fák, tört ékek, kocsis-darabok, katona-csákok, fegyverek bevernek.

Még az orosz ember is megnehezíti a képet, mert az oroszok is vitéz küzdelemben festvők. Az egész képen csak egy orosz nem teljesíti kötelességét, egy vadász, a ki megriadva sz ágyukra rohanó lengyelektől éppen a szakadéka készült legrani. Puskáját kezében tartván, már felig a levegőben lóg és színto várjuk, mikor zuhan alá.

A képet ő felsége is megnézte s arról a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott.

Partos Gyula építész emeltetett számára külön csarnokot s hozta el a körképet, ahol mindig nagy közönség nézi s egyre nagyobb, mert Pestről mindenki azzal jön haza, hogy a Kosciuszko körképet, mint a lengyel geniusz csodálatos alkotását elmulasztani oly hiba, mely által egy feledhetetlen esztétikai gyönyörűségünköt fosztattunk meg.

S aki a föntbbieket elolvassa, nem fogja reklamizni tartani a közölt ismertetes: minden nézője azt állítja, hogy ezt teljes szépségei mellett a szó színto képtelen.

Még csak annyit: társas felirandulások, népies csoportoknak, iskolás kirándulások tagjainak az

királyok trónjái, mert a külföldön még ott is velük zengik, sőt parancs van a velük zengésre!

Magyar művelt társadalom! — Egyesülj! Énekelj te is, hogy éneked a kunyhótól a trónusig szálljon, hogy ott is jókedvre gyujtsd koronás Királyodat, hadd hallja Ő is, hadd hosszabbodjék meg velük együtt az Ő drága élete is, hogy később nálunk is apáról-úrra szálljon a hazafias, országot, nemzetet fontartó dal és ezt mindenki mintegy kötelező honfű parancsnak tekintse.

Tehát kedves magyarom! Száz szóval is egy a vége. Neked tönör sorokban énekelned kell, mert erőseget, bevehetlen várat építessz így hazádnak, erősebbet mint a kínai fal! És hazádj újra él a második ezer évig! Add ezt örökségül, hagyományul, biztosítékul a késő utódoknak, ha már most nem igen nyújthatz.

KÖRÖSI JÓZSEF, tanító.

Az udvariasságról.

Mindenek előtt azzal kell tisztában lenünk, hogy mi az udvariasság?

Itt az első nehéz kérdés, a kérdések kérdése. Kétszeresen nehéz, mert kettő rá a felelet, lévén maga az udvariasság is kétféle: 1. olyan, a melyt igen sokan gyakorolnak, 2. olyan, amelyet a legkevésbéen gyakorolnak, mert nem látszik annak, a mi.

A világ gyakran a legudvariasabb emberek közé számít olyat, a ki oly távol áll a valódi udvariasságtól, mint Makó Jeruzsálemtől. Miért? Mert a nagyvilág megfigyelése rendszeren egyoldalú. Figyelnék meg csak valakit ne csak egy társaságban, ne csak egy körben, hanem élénk minden körülményi között, leggyakrabban arról fogunk meggyőződni, hogy korántsem marad magához következetes. Itt oly kifogastalan világ, hogy helyet adnál neki a legelőkelőbb körökben, ott oly ripók, hogy utaltatol fordul el tőle és restelne vele még szóba állani is.

Mi az oka e csodálatos kétélűségnek, mondhatnám chameleon-termeszetnek? Nem egyéb, mint hogy ferde fogalma volt az illetőknek az udvariasságról. Tettesben gondolta annak alapját. Úgyesen előtérbe tojta átlernészetét, ahol a szükség vagy egyéb követelmény igényli s a hol nincs mit varnia, tartózkodás nélkül fordítja kifele elegáns szalon, kabátja foszladozott szinehagyott bélést.

Pedig mennyit segíthetne a bejón a helyes nevelés, az a nevelés, amelynek alapja az erkölcsre vezető kalauz, a mely a külső szép formába oly fontos tartalmat tud bele olvasztani, hogy a kettő közti harmoniat semmiféle félszesség meg ne zavarta.

Ha igaz, hogy az udvariasság külső jellekben nyilvánul, mennyivel igazabb, hogy nincs egyetlen egy ily külső jel sem, a melynek ne volna mely etikai alapja. E jeleket vagy azok alapját hivatta a helyes nevelés az egyébe oltsani.

A ki csak azért udvarias, mert mutatj, nehezen játszhatja végig alkalmatlan szerepét, de a ki azért udvarias, mert nem is lehetne más önmegtartás nélkül annak édes kötelesség az, melyet a szeretet parancol. Önkéntes alarndelség, mely minél mélyebben látszik, annál magasabbra emeli tekintélyben az egyént.

Kétféle udvariasságot említ ítem. Az egyik

igazgatóság előzetes bejelentésre olyan belépő jegyekkel szolgál, melyek ára a szellemi gyönyörrel épenséggel nem áll arányban.

... De vegre is lehet-e azt elfeledni, a mi eltörhetetlenül tapad az ember lelkébe?

H. J.

Ahol te jársz...

A kurucz utókból.

Ahol te jársz; rózsák fakad
A nyomodba,
A gyalogolt mintha merő
Virág volna.

Ahol te jársz; gyöngyöt gázol
Pezsi lábod
S mintha zengő angalyzárnyak
Csatogának.

Ahol te jársz; megáll a n-p
C-sudát látva
S ezer szemmel ragyog le rád
Mint a páva.

S míg a te kis harmatlábod
Tovább: —
Tovaszall a nap is, csak hogy —
Fényesbbsen. ENDRÓDI SÁNDOR.

az igazi, a másik a tettetett. Az első a sziv udvariasságának, a másikat az ész udvariasságának lehetne nevezni.

Az első őszinte érzelem, a második számítás. Az első soha sem hagy cserben, a második gyakran hibásan ítélve meg a helyzetet, ott bujtatja ki a szegyet a zsákból, a hol jó lett volna dugni tartani.

Az udvarias ember sohasem mond ellent egy másik egyéneknek, ha csak nem kívánja oly fontos eszél, melynek szem elől tévesztése akár egyesekre, akár többekre kiváló kellemetlenségét hártana.

Hogy mennyire szükségét érzi minden művelt ember az élet minden fázisában az udvariasságnak, kitetszik abból is, hogy minden valamire való nemzet nyelvében egész sorozata keletkezett a galánis kifejezéseknek.

A nagy világban számtalan oly udvariassági formula létezik, a melynek követése az emberi méltóságon alulnak látszik. Nap-nap után átlazatos szolgáljának valljuk magunkat a legtöbbszörnek, akikkel találkozunk, melyen meg kell hajlanunk sok olyan egyéntől, a kinek érteke fordított arányban áll a föhúztás nagyságával. Így kell tenünk, mert így tanulunk gyermekkorunk óta, mert tapasztaltuk, hogy az apró-cseprő különöség elmulasztása önünk becsét lejjebb szállítja.

Az udvariasság tárgyalása mintegy önkényű élvezet bennünket annak egyik válfajához, az oly nökkel szemben gyakorolt udvariassághoz, a ki iránt legalább is a közönyösségnél többet érzünk.

A férfiak udvarlása iránt minden nő fogékony, sőt némelyik annyira fogékony, hogy pusztán és sivar volna számára az élet, ha nap-nap után nem látna magát körülveve az udvarlók egész raja által.

A mondottakból kitűnik, hogy az udvariasság minden válfajában oly általános társadalmi kötelesség, amelyről sem rang, sem állás, sem kor senkit fel nem ment. (K. G. L.)

Helyi és vidéki hírek.

— **Megyei közgyűlés.** Vasvármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 3-án tartja nyári rendes közgyűlését. Főbb tárgyai az árvászekői II-od jegyzői állás betöltése, keresk. min. leirat Szombathelyen felállított fém- és elektrotechnikai szakiskola tárgyában, honvédelmi min. leirat a körmendi honvédszázalárnak Nagy-Kanizsára helyezése tárgyában. Járásunkat illetőleg: belügymin. leirat Kis-Barkóc és Wautschen, továbbá Korong és Wolfsdorf közti országos határizgatás tárgyában. Muraszombat község határozata ingatlan eladás tárgyában. Barkóc község vadászterületének bérbeadása. Kuzma község-határozata az állami iskola részére átengedett ingatlanok iránt. Muraszombat község határozata az ezredéves ünnepek költségei tárgyában. Márkusháza községnek a tiszolt-egylet segélyezését megtagadó határozata elleni felelkezés, Mártonhely közs. határozata ingatlan vétele iránt, a muraszombati közkórház számadása és költségvetése stb.

— **Elöléptetés.** Az igazságügyminis-ter Agustich Pongrácz muraszombati királyi járásbíró, a muraszombati kir. járásbírósnak érdeműs vezetőjét, a XII ik fiz. osztály I-ső fokozatába léptette elő.

— **Dr. Geiger Vilmos** köröris folyó hó 2-án 3 heti szabadságra megy, mely idő alatt egy a hivatalos, mint a muraszombati b-egységgyőző pészánti teendőiben Dr. Czipott Zoltán járá orvos fogja helyettesíteni.

— **Áthelyezett segédlelkészek.** Fitz Nándor eddig vízvendvát kápiánt Máriavárra, Stamp Ferenczet Vízvendvára, Divják Endre új áldozó papot Cserenesőzra, Vadovics Rezső új áldozó papot Bellatinzra helyezte a megyés püspök.

— **Kioszk a sétátéren.** A muraszombati dal- és zene egylet vezetői körében avval a tervvel foglalkoznak, hogy sétátérnk közepén egy csinos kioszk építetet állítsanak fel, melyben nyáron hűsítő italokat lehetne kapni s amely építet magában foglalná egyúttal az egylet gyakorló helyiségét s ott tartatnának a szokásos c-ütörtöki összejövetelek is. A terv megvalósítása mindenesetre csak díszre szolgálja sétátérnünk s általában váro unknak és hiszának, hogy a közönség támogatni fogja d-egyletünköt válalkozásában.

— **Vas vármegye törvényhatóságának** áldozatkészességével és „Marjosi- és Közművelődési Szakszálly-uk támogatásával lehet-

ségessé vált járásunk minden iskolájából egy-két tanuló felkudorítva székess fivárunknak a kiállítás megtekintésére. Összesen 75 tanuló Kolossa Ferenc mezővári tanító s Olasz Terka muraszombati tanítóknál vezetés mellett és pedig 45 teljes ingyen, 8 felkészítéssel, 21 pedig saját költségén, — ezen csoporthoz Szombathelyen 10-15 horvát siku tanuló fog csatlakozni tanítójuk vezetésével. A gyermekek augusztus hó 8-án reggel 2 órakor indulnak 7 kocsi Szent-Gotthárdig és 10 órakor este érkeznek Budapestre. Három napi ott tartózkodás után 11-én este fel 10 órakor úlnak a vonatra s másnap reggel érnek Sz.-Gotthárdra, a honnan kocsiiban ismét hazaszállítatnak. Isten vezérére őket s engedje meg, hogy e kirándulás örök emlékek vésődjék a tanulók szívébe s legyenek majd azok hirdető apostolai Magyarországnak, a mi édes hazánknak kulturális előhaladásának. r 1

Tüz. Czeczec Ferenc halmosfői lakos háza július 27-én éjjeli 1 órakor kigyulladt s a gazdasági épülettel együtt leégett. A kár 1000 frt, biztosítva volt 812 frtra. A tüzeset oka ismeretlen.

Etfogott tolvaj. Kokas Terézia (Krinolin) pohorjai stájerországi születésű cigányasszonyt, akit a varázsi királyi törvényszék lopás bűntette miatt kötözött — a muraszombati kir. csendőrség július 29-én Hiedegvaton elfogta s át-kísértette a varázsi törvényszékhez.

Fiatal gonoszlelkű. Szelefen László muraszombati illetőségű bádajos-tanocsnak A-Lendvén gazdaságiját 37 ft készpénz, egy ezüst órárt és egy kék köves arany gyűrűt ellopott és ismeretlen helyre megszökött. Rórid idő múlva azonban az igazságszolgáltatás kezébe került, mert Regedében meg csalták követelt el, a melyért 12 napra bezárták s ennek kiállása után az osztrák bíróság átadja a magyar hatóságoknak, hogy A-Lendvén viselt dolgaiért felelősségre vonják.

A bírósági épület. A muraszombati járásbírók elhelyezésének kérdése oly értelemben nyert megoldást, hogy Moszt Reszó kötelezte magát, hogy azon épületet, melyet jelenleg a bíróság elfoglal, emlesterre építteti. Az erre vonatkozó szerződés jóváhagyás végett az igazságügy-miniszteriumnál van.

Jégyvétel. A múlt szerdán este volt zivatar alkalmával a jégyvétel a szombafai határban levő szőlőhegyet teljesen tonkre tette.

Villámcsapás. Krányecz Zsófia jánosai lakos 38 éves hajadont július 30-án a jánosai határban a mezőn munkálkodván agyonütötte a villám. — Ugyanazon villámcsapás agyonütötte Koltay Jánosnak közelben levő tenhetét is.

Vegyes hírek.

A megyéből.

A közégi hűveléket Sopronba szándékoznak áthelyezni, hol az egész 18. hűvelőgyalogezred összpontosították.

A szombathelyi Berzenyi szobor leleplezése folyó évi október havában lesz.

Bábképző-intézet. A szombathelyi bábképző-intézet épülte már elkészült.

Lipp Ferenc szentgotthárdi ügyvéd neje szül. Knell Adela f. hó 8-án elhalálozott.

Émebeteg és hűlye 502 van a vármegye területén a hivatalos adatok szerint.

A szombathelyi városi villamos vasút közígyarutási bejárása július 23-án ment végbe. A vasút egyelőre a vasúti állomástól a Nagy Körtutása elején épült püspöki iskoláig fog vezetni.

Mezőgazdasági hitelintézet a megyében. A vármegyei gazdasági egylet Szombathelyen 500,000 korona részvénytelével, osztva 1000 darab részvényre a 500,000 korona, egy Mezőgazdasági Hitelintézetet és ezzel kapcsolatban közraktárt alapít, amely hivatala lesz, a mezőgazdasági értéket az alább felsorolt pontozatok értelmében, a legfőbb mértékben képviselni. Az intézet üzemi körébe tartoznak: 1. A gazdáközönsegenk olcsó kamatláb mellett folyó számlában hitel nyújtani. 2. A termésk és nyersterményeket bizományképen eladni. 3. Értékárnyanczykakat u. m. tengeri, korpa és egyéb szurogatumok bvasarálását a gazdáközönsegrésze bizományképen teljesíteni. — 4. Mátrágyának és egyéb gazdasági cikknek a gazdáközönsegenk számára gyári áron való beszedését eszközölni. 5. A gazdáközönsegenk és a kereskedelmi kényelmére termésk illetve egyéb kereskedelmi áruk beszerzése céljából Szombathelyen közraktárt felállítani, a közraktárban és más raktárban elhelyezett árukra előleket adni, az áruk kezelését, elszállítását, esetleg eladását eszközölni. 6. Gazdasági iparvállalatok létesítésére tőkeedni és a létezőket támogatni. 7. Brétkepirok és pénz-nemek bizományképen vételét, eladását eszközölni, azokra előleget nyújtani, egyébként a leszámított és bankleltelt a viszonyok igénybevétele képest fejleszteni. 8. Az intézet hatásköréből kifolyólag a kereskedelmi tevékenységet kizárólag bizományilag fejleszteni.

A hazából.

Keszthelyen a kath. legény egylet fővédőjévé gróf P. e. t. s. Tassilót választották meg.

Zalamegye területén június hó folyamán a havi hagymáz, kanyaró, vörheny, hökklurut, himlő és ronc-sóló torokból léptek föl.

Nagy Kanizsán milleniumi kerékpár-egy-let alakult.

Torma-földön olyan nagy tűzvész pusztított, hogy csak-még az egész község leégett.

Szathmáry György köznök, min. tanácsos a dunántúli tanügyi viszonyokat tanulmányozza. A napokban járt Keszthelyen, kíséretében vannak Péterly Sándor tanár és Szabó Károly tanfelügyelő.

Csáktornyan a lovas kaszánya október 1-re készen lesz.

Leánka Imre a főrendiház tagja, volt 1848-as honvédtiszt elhalálozott.

Nagy robbanás Pécsen. Rómes katasztrófa történt július 30-án reggel 9 órakor Pécsen, Közl János fűszerkereskedő üzletében, mely a sárosház épületében van, fellobbant a raktáron lévő nagymennyiségű rakéta és egyéb fűtőanyagokhoz való anyag. A robbanás következtében eddig 5 ember meghalt, mintegy 200 ember megsérült. Megsérült maga a polgármester is és Opris posta- és távirat igazgató. A robbanás közvetlen oka még kiderítve nincs.

A magyar gazdasáztudományok és erdőtudományok országos egyesülete által rendezendő II-dik magyar gazdasáztudományi kongresszus érdekében folyó hó 23-án tartott ülést az előkészítő bizottság. Az ülés fő tárgyat a kongresszus határidőjének végleges megállapítása képezte. A bizottság határozatilag kimondta, hogy a kongresszus folyó évi szeptember hó 24-án délután fél 3 órakor a kiállítási ünnepélyek csarnokában tartassék meg. Egyidejűleg felhívjuk a t. földbírókat és bérlet urakat, egyesületket tagjuk, valamint mindazokat, kiket ez ügy fontosságával fogva kell hogy érdekeljen, hogy e kongresszuson részvételnél sziveskedjenek, s ezt a II-dik magyar gazdasáztudományi kongresszus rendező bizottságának, Budapest, IX. Lónyay-utca 7. legközelebb szeptember hó 10-ig bejelentsek. — A kongresszus napirendjét 2 tárgy képviseli u. m. 1. a gazdasáztudományi megállapítása. 2. a szolgáltatások és gazdasági alkalmazottak közötti jogviszony törvény útján való szabályozása. — A kongresszus részvételi díj 2 korona. Az egyesület tagjai, valamint az érdeklődők részére a felhívások, — melyben az irada után elérhető utazási és kiállítási kedvezmények is felsoroltatnak, — néhány nap múlva küldetnek szét.

Katonák Petőfinek A Nagy-Kanizsán állomásozó 48-ik gyalogezred „Érno” egyesületének jövő évben az egyesület 100 éves fenállását ünnepelni s ez alkalommal emlékszóbot akar állítani Petőfinek Nagy-Kanizsán. Petőfi Sándor ugyanis ebben az ezredben szolgált át a másfél esztendő amit a katonaságnál töltött.

A tapolczi felől főnépiskolát és a keszthelyi felől leányiskolát polgári iskolává alakították át. A tapolczi polg. iskolát latin nyelvi tan-szakkal is kibővítették.

Az osztrák-magyar sünkartell, mely idestova három esztendője főnnáll, föltötte káros a magyar közgazdasági életre, különösen pedig a magyar mezőgazdaságra nézve. A kartell meg boldogult Baross Gábor kereskedelmi miniszter ama hazafias intenzióján alapszik, hogy a magyar vasutak szükségleteiket hazai gyárakból szeressék be. Magyarországon három gyár foglalkozik acélsíngyártással: a diógyőri, mely a magyar állam, a részará, mely az osztrák államvasutársaság és az özi, mely a rimauváry-salgótarjani vasúti részvénytársaság tulajdona. Ezek a gyárak azonban, a külföldi vasművekhez képest, igen drágán szállítják az acélsíneket, mert míg a westfalini vasművek 51 frtért, addig a névezett magyar gyárak 105 frtért, tehát több mint egyzerannyiért szállítják az acélsínek tonnáját. Természetes következménye ennek a kartellnak, hogy Magyarországon ugyanennyivel drágább a vasutépítés és ennek folytán a személy- és áruforgalom díjazása is. A helyi érdekű valamint az állam által garantított vasutaknak valahonnan csak be kell venniük az építés költségétből, Barossik pedig az államon az építkezéshez való hozzájárulást vagy a garancia címén. Azonkál a vasutakkal, melyek a kartell értelmében, a magyar állam tulajdonát képező diógyőri vasgyárról kötelesek szükségleteiket beszerezni, ez a költségétből nem csinál különbséget, mert a mit az állam elveszt a vámon, megnyeri a révén. Az idegen kézben levő kartellgyárak üzletkörébe tartozó vasutaknál ellenben az állam költségétből teret nincs fedezet s így az államkincstár közvetlenül károsodik. A Magyar Gazdák Selemje július száma megdönbentő statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a sünkartell káros hatású. És bebizonyítja, hogy a sünkartell az államon kívül a gazdáközönseget is újabb teherrel sújtja, mert a vasutépítés drágulása arányában emelkedik a közönsegenk hozzájárulási költség és az áru szállítás tarifája is, a helyi érdekű és államilag garantált vasutak pedig túlnyomó részben gazdasági termékek szállítanak. De szerencsétlenség a kartell a magyar vasparnak is, mert az, hogy Ausztria vasparának busás hasznolt biztosít a sineken, egyszerűmód

adja a módot neki arra, hogy többi vasutait annál olcsóbban adhassa, azokkal Magyarországot el-araszthassa s így a magyar vaspar fejlődését hozza időre megakadályozhassa. A Magyar Gazdák Selemje édesbes tartalmazó kiemelt meg Clair Vilmos ezikkét a badrekkői Ti-zsavahalyozásról és Löcherer Andor tanulmányát a gazdasági váltásról. A folyóirat évi 6 frtért megrendelhető a Magyar Gazdaságtudományi központi Irodájánál (Budapest Köztér.)

A nagyvilágból.

Zürichben. A H. Henberg-féle selyempyárban, Zürichben, kibört strájk a „N. Zürcher Zeitung” szerint megszűntnek tekintendő. Mult esztörtökön a munka újabb megkezdésére száznál több munkas jelentkezett, másnapon ismét törtétek belépések, az egyelőre az öregben és új gyárban a rendes foglalkozás ismét kezdetét vehette. Azon munkások, kik a strájkban részt nem vettek, Henberg-től a gyár szűnetelésének ezé s ideje alatt kárpótlásul a teljes fizetést kapták.

Két halott.

Lámpunk jogosított közleménye. Irta Vértessy Gy. Körülbelül 6 év óta nem láttam Gizikét. Ez alet a régi sabilonos történetet ismételte meg velük. Szerették egymást, de nem lehettek egymással, mert a leányunk férjhez kellett menni máshoz, hogy az elszótt dominiumból megmenthessenek valamin.

Gábor azóta nem volt otthon, csakhogy Gizivel ne keljen találkozni. És az alet szépen elhitette magával, hogy a láng szivében csakugyan kiadulott és hogy ennek a szivében végződő szerelemnek az emléke nem is faj máj neki.

Hunem azért megis felt hazamenni s felt a találkozásról az a beszületés lekü s tiszta szívű nagy gyerek, aki egyáltalában nem tartozott azok közé a legények közé, a kik örülnek rajta, ha férjhez megy a leány, a kinek ők udvarolnak. Most azonban megis haza kellett jönnie. Meghalt a nevelő atyja, az öreg Pali bácsi s ennek temetésére érkezett haza. — És most találkozott hazaszaga óta először a szép Kerekesszével, a kis Váber Gizikével és most érezte azóta először, hogy a régi szerelem nemcsak hogy nem aludt ki a szivében, hanem a szép, virágzó asszony látására újult erővel feledt.

S mikor azután zokogós öreg nényével együtt bement a ravatalos szobákba s nézte az örökre elhunyt jószágos szemeket, a mellette üszekül ott fagyos kezeket s a néma ajkakat, melyek soha sem fogtak többi hozzá szólni — előtűnté azégek lekett a fájdalom. De egyszerre csak úgy érzé, mintha megjelenne mellette a kedves nő alakja, s fájó szivére téve a kezét, elcsitítaná egy simításával minden fájdalmát.

Eh, miért is látta meg újra? Önvád és szégyen fogja el a lekett arra a gondolatra, hogy a ravatal mellett is ő rá gondolt!

Nem is mer rá nézni a halottra. Hátha az látja, hogy ő, szivében leha gondolatokkal áll a ravatal mellett.

Ezében jut neki, a mit az öreg ur utóljára mondott:

— Eh én, még sincs neked jó szived! Csakugyan nincs, csak úgy érzé.

Bocsánatkérleg megfogja a halottnak ideg kezét.

— Ne haragudj, de látod, ha nem tudok magamnak parancsolni.

Az öreg nőni azután magára hagyta, lement az udvarba a fejét után nézni, mert a tehemetek már haza hajtották a cordiórt.

— Megyek fücskám, hallod, hogy hóg szegény Róza? Az a szivány mindenes bizonyosan nem adott neki vizet.

— No megállj, majd adok én neked akasztani való!

Kisételt a szobából. Gábor odaállt az ablakhoz, hogy hadd menjen ki a halottas szoba virággalattal, fálygáttal s a rohadó állati anyag szagával megfertőzött levegős s hadd jöjjen be a kedves friss szeptembri levegő.

A női férj labakkal sietett végig a nagy udvaron, melynek a középső, a vén cászárkötelefárról, mintha sárka pillék lettek volna, hullottak le a levelek. Külömben minden cendes és hangtalan volt az udvaron, mintha az utolsó kis kuzvasz kútja is tudta volna, hogy halott van a házban. B-huzta a farkát a lába közé s úgy sompolygott a fal mellé.

A piszkos szürke égről, mintha lepott színházi függönyök lettek volna, úgy csüngtek le a felfölöszlányok.

Az udvar sárka homokkal behintett földjére egy-egy esőcsepp is perdült... Szomorú, cendes ézri este volt, mely csak még több a elszóttlta a szívet.

Gyerekek kicsiségük jutottak eszébe az öreg úrról. Olyan jelentéktelen dolgok, melyek azóta

